

BESZÁMOLÓ AZ OPAVAI ANTROPOLÓGIAI KONGRESSZUSRÓL ÉS A CSEHSZLOVÁK ANTROPOLÓGIA MAI HELYZETÉRŐL

EIBEN OTTÓ

1958 nyarán meghívást kaptam csehszlovák kollégáimtól az opavai antropológiai kongresszusra. Tanulmányutamat a Magyar Nemzeti Múzeum Természettudományi Múzeumának Főigazgatósága, Embertani Tára, valamint a Művelődésügyi Minisztérium Múzeumi Osztálya és Középiskolai Főosztálya erkölcsileg támogatta. Ezért e helyen is köszönetet mondok.

A kongresszuson és utána alkalmam nyílt a csehszlovák antropológia megismerésére. 1958. szeptember 4-én indultam Budapestről Opavába (azelőtt Troppau). Tanulmányutam menetrendje a következő volt: szeptember 5. Opava, 6–7. autóbusz-kirándulás Předmosti u Přerova, Mikulčice, Humpolec, Mladečska érintésével, 8–9–10. Opava, 10. délután kirándulás Ostravába, 11-én utazás Opavából Praha-ba, 12. Praha, 13–14. Brno, 15. Bratislava. Szeptember 16-án érkeztem haza.

Beszámolómban a csehszlovák antropológia történeti kialakulását, mai helyzetét és az opavai kongresszust ismertetem.

I. A csehszlovák antropológia kialakulása

A csehszlovák antropológia megalapítójának A. JUNGMAN-t tekintetjük, aki 1831-ben kiadott „Nauka o člověku či anthropologii” c. könyvében mindazt leírta, amit addig az emberről és a rasszokról tudtak. J. S. TRONÍČEK 1846-ban „Doba proního člověčenstva” c. művében az ember állati eredetére utal. A tudományos embertan kezdete J. E. PURKINJE (1787–1869) nevéhez fűződik. Tőle származnak a papilláris típusok első leírásai („Anthropologie, co vstupná nauka veškaré fysiologie”). 1856-ban (tehát három évvel Darwin: „A fajok eredete” megjelenése előtt) E. GRÉGR a Živa c. folyóiratban írott „Člověk v poměru k živočišstvu” c. cikkében az evolúció gondolatát fejti ki. Egy másik, az emberi koponyáról írt művében („O lebkách člověčích”) elsőként mutatja ki a csehekre jellemző brachicephaliát.

A múlt század második felében (1871–93 között) a mai Csehszlovákia területén sok helyütt (*Most, Šipka, Předmosti u Přerova, Mladeč, Dolní Věstonice* és más helységeken) találtak pleisztocénkori fossilis embermaradványokat. A kutatók egész sora dolgozott ezek feltárásán: WOLDŘICH, MAŠKA, KRÍŽ, KOŘENSKÝ, MAKOVSKÝ, FRIČ, WANKL, ABSOLON, ZAPLETAL és mások. Cseh- és Morvaország világszerte híres lett lelőhelyeiről.

Az 1890-es évektől kezdve a prágai Károly egyetemen embertani előadásokat tartanak. Az első professzor L. NIEDERLE (1865–1944), az ismert praehistorikus és antropológus volt. Párizsban, Münchenben tanult, a fizikai

antropológiát művelte leginkább. Legjelentősebb műve a szlávok eredetével foglalkozik.

Utóda J. MATIECKA (1862—1932) professzor volt, aki az antropológia minden területén dolgozott, de leginkább demográfiai és prae-historikus antropológiai kérdésekkel foglalkozott. Megalapította a pedológiai antropológiát. Ő dolgozta fel K. J. MASKA által Předmostiban talált világhírű pleisztocén leletet.

MATIECKA után J. MALÝ (1899—1950) lett a professzor, aki az antropológia minden ágát művelte, különösen a történeti és a paleoantropológiát, valamint a pedológiai antropológiát. Utóda V. FETTER lett, aki ma is igazgatója a prágai intézetnek.

1923-ban Brno-ban a Masaryk egyetemen is Embertani Intézet létesült. V. SUK (1879—) az első professzor. Rendkívül sokoldalú szakember. MARTIN-nál tanult, majd Afrikában járt és négereket vizsgált. Már professzor volt, amikor Labradorban végzett pathológiai és serológiai antropológiai vizsgálatokat. A Kárpátokban, az ún. Ruszinszkóban is dolgozott, ahol feltűnt neki, hogy sok a strumás ember. Ennek okát az egyoldalú táplálkozásban látta (a nép fő eledele a káposzta). — Néhány éve nyugalomba vonult, azóta tanítványa, A. LORENCOVÁ vezeti az intézetet.

1954-ben Bratislavában, a Komensky egyetemen is alakult Embertani Intézet, amelynek vezetője J. VALŠIK.

Antropológiával a felsoroltakon kívül mások is foglalkoztak, főleg orvosok, anatómusok, biológusok, régészek és néprajzosok. Ezek közül ismeretebbek: K. ABSOLON, aki a pleisztocén kultúremlékeit kutatta, Z. FRANKENBERGER, aki Szlovákiában végzett értékes antropológiai vizsgálatokat, L. BOROVSANSKY, aki az ifjúság testfejlődését vizsgálta.

Nagy hatással volt a mai csehszlovák antropológia kialakulására A. HRDLIČKA. Bár már gyermekkorában családjával Amerikába vándorolt és ott dolgozott, hazája saját fiának tekinti. Ő maga is szoros kapcsolatot tartott fenn állandóan hazája szakembereivel. Életművének legfőbb tanítása az emberiség egységes eredetéről szól.

II. A csehszlovák antropológia jelene

Nézzük ezek után, milyen intézetek működnek ma Csehszlovákiában és kik dolgoznak azokban!

A második világháború után a csehszlovák antropológia különböző tudományos területekről egészült ki. Ma nemcsak embertani intézetekben, hanem számos és különböző orvostani, régészeti intézetben, múzeumban, törvényszéken és másutt dolgozik sok antropológus és antropológiai képzettségű orvos, biológus.

a) Egyetemi Embertani Intézetek

A három egyetemi embertani intézet közül legrégebbi a *prágai*. A *Károly egyetemi intézet* tágas és jól felszerelt. Mind kutatási eszközök, mind az oktatáshoz szükséges demonstrációs készítmények megvannak. A könyvtárban kb. 10 000 könyvet és kb. 30 000 folyóiratot, separatumot gyűjtöttek össze.

Az intézettel kapcsolatos az Embertani Múzeum, amelyet még MATIECKA alapított. Gazdag gyűjtemény és kiállítás van itt. A három teremből álló

múzeumban mintaszerű filogenetikai és ontogenetikai kiállítást, sok száz gipszmodell, halotti maszkot, érdekes koponyakülönlegességeket láthatunk.

Az intézet és a múzeum igazgatója V. FETTER (1905—) docens. Számos közleménye közül legtöbb a történeti és ethnikai antropológia kérdéseit érinti. Mostanában az utóbbi területen dolgozik, az opavai kongresszuson is e témakörből tartott előadást.

Az intézetben sok irányú munka folyik, az antropológiának szinte minden ágával foglalkoznak. Több asszisztens dolgozik itt: S. TITLBACHOVÁ főleg sportantropológiai kérdésekkel foglalkozik, C. TRONÍČEK az ethnikai, K. HAJNÍŠ és neje a történeti antropológiát műveli. Itt dolgozik még FORCHTNER preparátor is, valamint több egyetemi hallgató.

A másik *egyetemi intézet* Brno-ban van, a Masaryk egyetem Természet-tudományi Karán. A jelenlegi intézet csak maradványa az egykorinak, amely a háború során bombatalálatot kapott. Az intézetet egy modern épület IV—V. emeletén helyezték el, újjászervezték, gyűjteményét kiegészítették, így ma a prágai intézettel egyenrangú. Könyvtára kb. 3000 kötetből áll. Igen gazdag a folyóirat-gyűjteménye. Minden háború előtti és majdnem minden ma megjelenő szaklap megtalálható itt. — Különösen jól felszerelt az intézet előadó- és gyakorlati terme, ahol rengeteg felszerelés, eszköz, gazdag demonstrációs anyag van. Úgy láttam, hogy ez az intézet nagy gondot fordít az oktató munkára.

Az intézet vezetője A. LORENOVÁ, aki ethnikai- és újabban egyre inkább történeti antropológiai kérdésekkel foglalkozik. (Az intézet is mindjobban a történeti kutatások felé fordul.) Feldolgozta a morvaországi művészi koponyatorzításokat, a népvándorlás morvaországi vonatkozású kérdéseit. Mint a bölcsészkar Prehisztorikus Intézetének munkatársa feldolgozta a dél-morvaországi régészeti kutatások csontanyagát (*Znojmoi* szláv temető, *tešeticai* régebbi bronzkori temető anyaga, stb.). Ebben az intézetben néhány egészen fiatal antropológus tanul és dolgozik.

A *Bratislava-i Embertani és Örökléstani Tanszék* még csak néhány éves múltra tekinthet vissza, itt még minden fejlődésben van. Az intézet könyvtára még nagyon szerény, a csontgyűjtemény alapjait is most rakják le. Néhány értékes eszközzel, ügyes demonstrációs készítménnyel azonban máris szépen dolgoznak. Ez az intézet főleg ethnikai antropológiai-, valamint testfejlődéssel kapcsolatos és örökléstani kutatásokkal foglalkozik.

Az intézet vezetője J. VALŠÍK (1902—) docens. Az antropológia több ágát és az örökléstant műveli. Az utóbbi időben leginkább az ifjúság testfejlődésével és minden ezzel összefüggő kérdéssel foglalkozik. Három asszisztense közül M. DROBNÁ a testszövet tanulmányozásával, M. ČERNÝ történeti antropológiával, M. POSPIŠIL fizikai antropológiával (azon belül a papilláris minták tanulmányozásával) foglalkozik.

b) Egyéb intézetek, ahol antropológiával foglalkoznak

Számos más intézetben is dolgoznak antropológusok.

Így az Olomouc-i *Palacký egyetem Gyermekbiológiai Intézetében* (amelyet FETTER alapított és maga is dolgozott ott néhány évig). Ma J. ŠMIRÁK működik ott, iskolásgyermekek testi fejlődését vizsgálja.

A Plzeň-i *Károly egyetem Biológiai Intézetében* B. KRAJNÍK szomatopológiai, E. STROUHAL pedig szomatológiai és történeti antropológiai tanulmányokat folytat.

Térjünk vissza Prágába! A *Pedagógiai Főiskolán* J. SUCHÝ dolgozik, fizikai- és paleoantropológiai munkákon. A *Pedagógiai Kutató Intézetben* V. HLADKÁ az iskolásgyermek testfejlődésével foglalkozik. Itt dolgozik J. WOLF, aki a Szovjetunió és a Német Demokratikus Köztársaság antropológiájáról referált ez évben, ahol tavaly tanulmányutat tett.

Az orvoskaron az *Egészségügy-szervezési Tanszéken* M. HRUBCOVÁ az ifjúság testfejlődésével, a *Sportorvosi Tanszéken* M. NOVOTNÝ a versenysportolók antropológiai jellegeivel, a *Belgyógyászati Klinikán* S. MENTL professzor alkattani kérdésekkel, a *Hygiéniai Intézetben* M. PROKOPEC az ifjúság testfejlődésének kérdéseivel, a *Gyermekklinikán* M. HORÁČKOVÁ a testfejlődés kérdéseivel, M. NOVÁKOVÁ egyes gyermekbetegségek antropológiai vonatkozásaival foglalkozik. A Praha—Podoli *Anyá- és gyermek Intézetben* A. ŠOBOVÁ és V. STANINCOVÁ egészen kicsi (0—3 éves) gyermekek testi fejlődését kutatja.

A *Csehszlovák Tudományos Akadémia Régészeti Intézetének Embertani Osztályán* J. CHOCHOL végez történeti antropológiai kutatásokat. — A prágai Embertani Intézet egykori professzorának özvegye, L. MÁLÁ magán-antropológusként mint törvényszéki öröklésbiológiai szakértő dolgozik.

Morvaországban Brno-ban a *Morva Múzeum Embertani Osztályán* J. JELÍNEK paleoantropológiával foglalkozik. A *Brno-i Anatómiai Intézetben* dolgozik M. DOKLÁDAL. Hlucin lakosságának embertani vizsgálata, Brno-i gyermekek kézlenyomatainak vizsgálata fűződik nevéhez. Tanulmányt írt a lengyel antropológiáról. Újabbán a fejindexnek a magzati élettől 20 éves korig történő változását vizsgálja. — Az *Uhersky Brod-i múzeum* igazgatója, J. PAVELČÍK ethnikai és történeti antropológus.

Az opavai *Pedagógiai Főiskolán* tanár L. CRHÁK, aki a sziléziai lakosság embertani vizsgálatát végzi. Sok irányú kutatása közül legjelentősebbek az ifjúság testfejlődési, valamint daktiloszkópiái vizsgálatai.

A felsoroltakon kívül még mások is foglalkoznak és még többen érdeklődnek az antropológia iránt (CHOT, KOUT, NOVÁČKOVÁ, PAŘÍZKOVÁ, SUŠICKÝ, MACEH, TRČKA és mások). Ennyiből is láthatjuk azonban, hogy Csehszlovákiában sok szakember dolgozik e tudomány különböző területein, sokféle intézetben, számos munkahelyen.

Rendszeres antropológus szakképzés Csehszlovákiában sincs. A természettudományi karokon a biológia szakos hallgatók ugyanolyan beosztásban hallgatnak antropológiát, mint nálunk. Az orvoskaron nincsenek kötelező antropológiai előadások, csak ún. speciális kollégiumok, de azokat elég sokan látogatják.

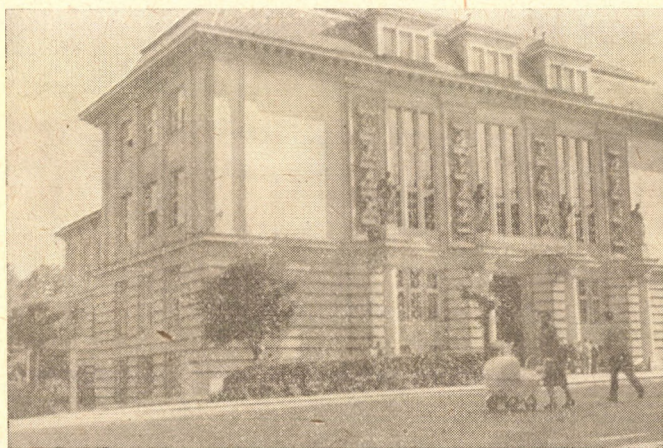
A csehszlovák antropológusok a Brno-ban székelő *Antropológiai Társaság* havi szakülésein számolnak be egymásnak kutatásaik eredményeiről. A prágai Nemzeti Múzeum mellett is működik egy hasonló társaság. — Szakfolyóiratuk jelenleg nincs. Az „Anthropologie” című, amelyet 1923-ban alapítottak, 1941 óta nem jelenik meg. A Brno-i Antropológiai Társaságnak volt egy lapja, a „Zprávy anthropologické společnosti v Brně”, de már kb. négy éve ez is megszűnt. Most e Társaságnak egy néhány oldalas kiadványa jelenik meg, amely csupán a szakma híreit tartalmazza. Publikálási lehetőség azonban számtalan van, az egyetemi, főiskolai évkönyvek, folyóiratok, az akadémiai kiadványok, különböző orvosi és biológiai lapok szívesen közölnek antropológiai cikkeket.

Az elmúlt években két konferenciát tartottak a csehszlovák antropológusok: 1955 szeptemberében Stary Smokovec-en, 1957 áprilisában

Kokoříně-ben (ez utóbbin már néhány lengyel antropológus is részt vett). A mostani opavai kongresszus nemzetközivé való kibővítése is a csehszlovák antropológia fejlettségét bizonyítja.

III. Az opavai antropológiai kongresszus

1958. szeptember 3—11. között ült össze a csehszlovák antropológusok első nemzetközi kongresszusa a sziléziai Opava városban. A kongresszust a *Csehszlovák Tudományos Akadémia Sziléziai Intézete* rendezte meg a *prágai Nemzeti Múzeum Antropológiai Szekciójának*, a *Brno-i Antropológiai Társaság-*

1. A Sziléziai Intézet épülete Opavában

nak és az *opavai Pedagógiai Főiskola Természettudományi Tanszékének* közreműködésével. A kongresszus rendező bizottságának munkájában a következők vettek részt. B. SOBOTIK, L. KEMPŇY, L. CRHÁK (mindhárman Opavából), V. FETER (Praha), J. VALŠIK (Bratislava), K. ZLÁBEK (Brno). A helyi előkészítést, a kongresszus szervezését és adminisztratív irányítását L. CRHÁK, a kongresszus titkára, L. KEMPŇY és L. BERNATIK végezte — kitűnően.

Opava kb. 40 ezer lakosú kedves városka a csehszlovák—lengyel határ mellett. A kongresszus a Sziléziai Intézet épületében székelt. Hatalmas díszterem és egy belőle nyíló kisebb előadóterem állt rendelkezésünkre (1. ábra).

A kongresszusnak kb. 80 résztvevője volt. Csehszlovákiából szinte mindenki ott volt, aki a szakmában dolgozik, mintegy ötvenen. Lengyelország kb. 25 tagú küldöttséggel képviseltette magát. Ezeken kívül három jugoszláv két tengeren túli (egyik Washingtonból, jelenleg Oxfordban tanul, a másik Trinidadból, jelenleg Kielben tanul) és egy magyar volt jelen. A résztvevőket a főiskola szép diákokthonaiban helyezték el. Az étkezést a téli stadion éttermében bonyolították le.

A szeptember 3-i ünnepélyes megnyitás után 4-étől kezdve öt napon át mintegy 50 előadás hangzott el különböző témakörökből, és pedig (a ren-

dezőség csoportosítását átvéve) négy a paleoantropológia, hét az ethnikai, nyolc a fizikai antropológia, három a dermatográfia-daktiloszkópia, három a sportantropológia köréből, három előadás az antropológia pathológiai, három fiziológiai vonatkozásaival, három biotipológiával, 11 az ifjúság testfejlődésének kérdéseivel és végül három-négy különböző szabad témákkal foglalkozott. Az előadásokat ki—ki saját anyanyelvén tartotta (a csehek, szlovákok, jugoszlávok, lengyelek jól megértik egymás nyelvét). Egyedül az én előadásomat tolmácsolták.

Előadásomban a debreceni városi és falusi származású ifjúság testfejlődésével kapcsolatos vizsgálataimról számoltam be. Az ifjúság testfejlődésének kérdése egyébként nagy érdeklődésnek örvendett, amit az is mutat,

2. A Mikulčice-i ásásokok.

hogy az előadásoknak majdnem negyed része foglalkozott ezzel a témával. — Az előadók bőséges szemléltetéssel tették színessé, érthetőbbé előadásukat. A legtöbb előadás után több hozzászólás hangzott el, és gyakran élénk vita alakult ki.

A kongresszuson feltűnően sok fiatal vett részt, különösen csehszlovák részről. Úgyesen, magabiztosan adtak elő. Legtöbbjük neve előtt ott büszkélkedett a RNDr vagy MUDr, vagyis a természettudományi, ill. orvosi doktori cím.

IV. Kirándulás, Hrdlička-ünnepség

A kongresszus közben kétnapos autóbusz-kirándulást is tettünk, amelynek során néhány érdekes antropológiai lelőhelyet is érintettünk. Jártunk *Předmosti u Přerov*-ban, ahol K. J. MAŠKA megtalálta a világhírű Crô-magnon típusú pleisztocén-kori embert.

Láttuk a *Csehszlovák Tudományos Akadémia* Hodonin közelében levő *Mikulčice-i* telepét. Antropológusok és régészek rendszeres és céltudatos munkájának eredményeképpen hatalmas méretű VII—VIII. századi település, templom és temető tárul szemünk elé, a bizánci kultúra számos emlékével

együtt. Eddig már kb. 800 sírt bontottak ki, de a munka hatalmas iramban folyik tovább. Mihelyt egy-egy rész feltárását befejezik, rögtön épületet emelnek fölé, hogy anyagukat megvédjék a további pusztulástól. Így minden „in situ” marad a helyén (2. ábra).

Megnéztük *Mladečska* cseppkőbarlangját, amelynek előterét múzeum-szerűen képezték ki. Ott látható többek között SZOMBATY, KNIES és FÜRST képe, akik a barlangot három részletben feltárták. A barlangban öt-hat csoportban találtak csontokat. Embercsontok mellett a jégkor állatainak csontjai is előkerültek. Az egykor itt élt embert eredetileg neandervölgyi típusúnak hitték, később azonban kiderült, hogy cró-magnoni típusú volt. Testmagassága 172—173 cm. Megtalálták a barlangban a tűzhelyet is. Érdekes a jégkorszakból származó mikroflóra és fauna is. A cseppkőképződmények is csodálatosan szépek, amelyeket színes reflektorokkal világítanak meg. (Ebből — mellékesen — nagyon jövedelmező idegenforgalmat létesítettek.)

Részt vettünk szeptember 7-én *Humpolecban* HRDLIČKA halálának 15 éves évfordulóján rendezett emlékünnepeken is. F. KAHUDA közoktatásügyi miniszter jelenlétében bensőséges ünnepség keretében emlékeztek meg a csehszlovák kollégák a kis város nagy fiáról, a világhírű antropológusról, majd az egyes nemzetek képviselői adóztak HRDLIČKA emlékének. Nekem jutott az a megtisztelő feladat, hogy a magyar antropológusok nevében néhány szót szoltam. *Humpolec* gimnáziumát HRDLIČKA-ról nevezték el, és a gimnázium előcsarnokában szobrot állítottak emlékére.

Egy másik alkalommal az Ostrava melletti Klement Gottwald Vas-műveket, Közép-Európa egyik legnagyobb ilyen létesítményét néztük meg.

A kongresszus befejeztével a külföldiek egy részét meghívták Prágába, ahol még egyszer együtt volt az akkorra már nagyon jól összebarátkozott társaság. Megnéztük az Embertani Intézetet és múzeumot, valamint a korábban említett egyéb intézeteket, amelyekben antropológusok dolgoznak. Innen ki-k hazautazott. Jó barátként búcsúztak egymástól a különböző nemzetiségű antropológusok. Én útközben — eleget téve kapott meghívásaimnak — Brno-ban és Bratislavá-ban is töltöttem egy-két napot, és az ottani intézeteket is megtekintettem. Bőségesen nyílt alkalmam a műemlékek és a természeti szépségek megcsodálására is.

V. A csehszlovák és a magyar antropológia összehasonlítása, tanulságok

A magyar antropológia színvonalának, alkotó tevékenységének nem kell szégyenkeznie a csehszlovák mögött. Mégis egyes kérdésekben — úgy érzem — van mit tanulnunk csehszlovák kollégáinktól. Saját értékeiket pénzt, időt és fáradságot nem kímélve, nagy gonddal tárják fel, és ügyesen, látványosan állítják ki, őrzik meg. Nagyon jól megszervezik élőkön végzett tömegvizsgálataikat. Az ifjúság testfejlődésével kapcsolatos vizsgálataikat intézményesen végzik, és ezek mintaszerűek. Munkájukat a kartársias együttműködés, a részletekig pontos kidolgozás jellemzi.

Sokszor és sokan kérdeztek tőlem, hogy mi mikor rendezünk egy, az opavaihoz hasonló kongresszust, ők szívesen jönnének Magyarországra. Azt hiszem érdemes volna gondolkozni egy ilyen kongresszus mielőbbi megrendezésének lehetőségéről.

Csehszlovákiai tartózkodásom idején mindig szívélyes fogadtatást, baráti vendégszeretetet élveztem. Mind a vendéglátó csehszlovák, mind a külföldi kollégák nagyon kedvesek voltak. Viselkedésük az őszinte jó barát megnyilvánulása volt, amelyből a magyar antropológia megbecsülését és népeink kölcsönös barátságát érezhettem meg.

IRODALOM

1. FETTER, V.: Somatologie a anthropologie III. Praha, 1955. — 2. FETTER, V.: 75 rozenica urodzin Vojtěcha Suka (Przegladu Antropogicznego XXII. pp. 44—54. Wroclaw, 1956.) — 3. LORENCOVÁ, A.: Szóbeli közlés. — 4. MATIEGKA, J.: Anthropologický ústav Karlovy university v Praze, jeho dějini, dnešní stav a činnost (Anthropologie, VI. 1928. pp. 143—154.) — 5. MATIEGKA, J.: Dalšíh 10 let vědecké a badatelské činnosti dr. Aleše Hrdličky (Anthropologie, XVII. 1939. pp. 1—12.) — 6. SUCHÝ, J.: Tschechoslowakei (Homo, VII. 1956. pp. 64.) — 7. SUK, V.: Jindřich Matiegka (Anthropologie, X. 1932. pp. 9—30.) —

(Előadva az Embertani Szakosztály 1958. október 22-i szakülésén.)

BERICHT ÜBER DEN OPAVAER ANTHROPOLOGISCHEN KONGRESS UND ÜBER DIE HEUTIGE LAGE DER ANTHROPOLOGIE IN DER TSCHECHOSLOWAKEI

von

Otto Eiben

Der Verfasser hat im September 1958. eine 12 tägige Studienreise in der Tschechoslowakei gemacht und nahm an dem internationalen anthropologischen Kongress in Opava (Troppau) teil. In seinem Bericht bespricht er den Werdegang und die gegenwärtige Lage der tschechoslowakischen Anthropologie. Er zählt alle Institute auf, in welchen man sich mit anthropologischer Arbeit befasst und macht auch die wichtigeren Forschungsgebiete bekannt, in welchen die dort tätigen Fachleute wirken. Er analysiert im Detail den Opavaer Kongress, an welchem er auch einen Vortrag hielt. Er orientiert über die Verhältnisse des Zustandekommens des Kongresses, über die Kongressorganisateure, über die Teilnehmer und über die Themen der abgehaltenen Vorträge. Er beschreibt die einzelnen Stationen seiner Studienreise und seine Einfahrungen. Schliesslich vergleicht er die ungarische Anthropologie mit der tschechoslowakischen, welche letztere er als sehr entwickelt und erfolgreich kennen gelernt hat.

A kiadásért felel: Bernát György, az Akadémiai Kiadó igazgatója

Műszaki felelős: Pataki Ferenc

Kézirat érkezett: 1959. IV. 20. Példányszám: 350. Terjedelem: 6.25 (A5) ív, + 2 old. műmelléklet

Terjeszti az Akadémiai Kiadó, Budapest, V., Alkotmány-u. 21

ELŐFIZETHETŐ

a Posta Központi Hírlapirodánál (Budapest V., József nádor tér 1) és bármely postahivatalnál. Csekkszámlaszám : egyéni előfizetésnél 61 257. Közületi 61 066 (vagy átutalás a Magyar Nemzeti Bank 47. sz. folyószámlájára),

vagy

az Akadémiai Kiadónál (Budapest V., Alkotmány u. 21) csekkszámlaszám : 05 915, 111-46 (vagy átutalás az MNB 46. sz. folyószámlájára).

Ára: 24,— Ft.

Előfizetési ára kötetenként 40,— Ft.

TARTALOMJEGYZÉK

EREDETI KÖZLEMÉNYEK

<i>Dr. Krepsz Iván, dr. Debau Mircea, dr. Kim Ju Hung és Ri Von Szok</i> : A koreai gyermekek csontfejlődésére vonatkozó vizsgálatok.....	71
<i>Dr. Kacsur István</i> : A környezet befolyása az iskoláskorúak testi és szellemi fejlődésére	77
<i>Tóth Tibor</i> : Magyarország régi és jelenkori lakossága arckoponyájának horizontális profilozottsága.....	87
<i>Dobány Irén</i> : A fül morfológiai és méretbeli változásainak vizsgálata 7—18 éves gyermekeken	93

BESZÁMOLÓK :

<i>Wenger Sándor</i> : Az antropológia helyzete Romániában.....	123
<i>Eiben Ottó</i> : Beszámoló az opavai antropológiai kongresszusról és a csehszlovák antropológia mai helyzetéről	133

INDEX

<i>Dr. I. Krepsz, Dr. M. Debau, Dr. Kim Yu Hung and Ri Von Szok</i> : Examinations concerning the osteogenesis of Korean children	75
<i>Dr. I. Kacsur</i> : Der Einfluss der Umgebung auf die körperliche und geistige Entwicklung der Schulkinder	86
<i>I. Dobány</i> : Untersuchungen über die morphologischen und metrischen Veränderungen des Ohres bei 7—18 jährigen Kindern.	122
<i>S. Wenger</i> : Voyages d'études dans la Republique Populaire Roumaine.....	132
<i>O. Eiben</i> : Bericht über den Opavaer Kongress	140